

4.1 Filosofische vaardigheden		4.2.3 Zijnsleer: Reflecteren over de werkelijkheid	
LPD 1 +	De leerlingen stellen filosofische vragen aan de hand van een aangebracht thema.	LPD 11	De leerlingen reflecteren over worden en zijn, transcendentie en immanentie vanuit visies en met concepten uit de zijnsleer.
LPD 2	De leerlingen interpreteren filosofische teksten. <ul style="list-style-type: none"> • Zowel (toegankelijke) primaire als secundaire teksten. 	LPD 12	De leerlingen reflecteren over het statuut van noodzakelijkheid, toeval en doelgerichtheid vanuit visies en met concepten uit de zijnsleer.
LPD 3	De leerlingen ontwikkelen een mondelinge en schriftelijke argumentatie over filosofische thema's en teksten met behulp van inzichten uit de argumentatieleer: geldigheid van een redenering, drogredenen en valkuilen van het denken.	4.2.4 Kenleer en wetenschapsfilosofie: Reflecteren over (de grenzen van) kennis en wetenschap	
LPD 4 +	De leerlingen reflecteren over aangebrachte thema's rekening houdend met de geschiedenis van de filosofie.	LPD 13	De leerlingen reflecteren over het onderscheid tussen natuur- en menswetenschappen en over de eigenheid van filosofie.
4.2 Filosofische domeinen		LPD 14	De leerlingen reflecteren over de vraag naar waarheid en kennis vanuit het rationalisme en het empirisme.
4.2.1 Wijsgerige antropologie: Reflecteren over wat mensen tot mensen maakt		LPD 15	De leerlingen reflecteren over de demarcatie van wetenschap en over de rol van falsificatie.
4.2.2 Ethiek: Reflecteren over wat goed handelen en goed leven is.		4.2.5 Politieke filosofie: Reflecteren over de samenleving	
LPD 5	De leerlingen reflecteren over de verhouding tussen lichaam en geest vanuit visies en met concepten uit de wijsgerige antropologie.	LPD 16	De leerlingen reflecteren over individu en gemeenschap, vrijheid, gelijkheid en rechtvaardigheid vanuit politiek-filosofische visies.
LPD 6	De leerlingen reflecteren over vrijheid en determinisme vanuit visies en met concepten uit de wijsgerige antropologie.	LPD 17	De leerlingen reflecteren over macht, legitimiteit van de overheid en democratie vanuit politiek-filosofische visies.
LPD 7	De leerlingen reflecteren over de verhouding tussen cultuur en natuur vanuit visies en met concepten uit de wijsgerige antropologie.	4.3. Onderzoekscompetentie	
4.2.2 Ethiek: Reflecteren over wat goed handelen en goed leven is.		LPD 18	# De leerlingen doorlopen een onderzoekscyclus in samenhang met specifieke inhoud van dit leerplan.
LPD 8	De leerlingen reflecteren over centrale concepten uit de ethiek: vrijheid en verantwoordelijkheid, is-ought, universalisme en relativisme.	Glossarium	
LPD 9	De leerlingen reflecteren over het goede en geslaagde leven.	Een (...) cyclus doorlopen	Een (...) proces doorlopen. Via verschillende fasen tot een (deel)resultaat komen of een doel bereiken
LPD 10	De leerlingen reflecteren over goed handelen vanuit visies en met concepten uit de deugdethiek, plichtethiek, gevolgenethiek en zorgethiek.	Interpreteren	Betekenis geven aan.

Reflecteren over	Kritisch nadenken over en argumenten afwegen zoals in een dialoog, een gedachtewisseling, een paper.
------------------	--

Aandachtspunten

- Verbinding van fundamentele vragen met concrete thema's.
- Filosofische vaardigheden aanbrengen, inoefenen en evalueren vanuit inhoudelijke leerplandoelen. Sterkere aandacht voor de interpretatie van filosofische teksten.
- Hoger complexiteitsniveau m.b.t. filosofische vaardigheden en inhoud.
- Groei in zelfstandigheid van de leerling.
- De wenken in het leerplan zijn suggesties.
- Aandacht voor een leerlijn over de jaren heen.
- Westerse filosofie als referentiekader met aandacht voor het belang van diversiteit in visies en standpunten.